

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014 - други закон и 101/2016 - други закон.), а у вези са члановима 41., 59. и 60. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл. гласник Републике Србије", 36/2009, 88/2010, 38/2015 и 113/2017 - други закон.) и члана 40. Статута општине Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја“ бр. 30/19), Скупштина општине Ћуприја на седници одржаној дана 08. 06. 2021. године, доноси

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА
У ОПШТИНИ ЋУПРИЈА
ЗА ПЕРИОД ОД 2021-2023. ГОДИНЕ**

1. УВОД

Локални акциони план запошљавања општине Ћуприја представља основни инструмент спровођења активне политике запошљавања од 2021-2023. године. Њиме се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати, како би се допринело унапређењу запошљавања и смањењу незапослености и остваривању циљева дефинисаних Националном стратегијом запошљавања 2011 - 2020.

Приоритети политике запошљавања у општини Ћуприја су:

- 1) Развој људских ресурса,
- 2) Стварање повољног пословног окружења за подстицај, одржавање и раст привредног сектора,
- 3) Мере активне политике запошљавања.

1.1 Правни основ

Правни основ за израду ЛАПЗ за општину Ћуприја за период од 2021-2023. године је Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, број 36/09, 88/10, 38/15 и 113/17) којим је дефинисана могућност израде истог и његова усклађеност са Акционим планом за спровођење Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021-2023. године (у даљем тексту Акциони план). Акциони план запошљавања представља основни инструмент за спровођење активне политике запошљавања у периоду од 2021-2023 године, којим су дефинисани циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђени програми и мере који ће се реализовати.

Акциони план за период од 2021-2023. године представља годишњу операционализацију Националне стратегије запошљавања за 2021-2026. године. Према Националној стратегији запошљавања основни циљ политике запошљавања је да се успостави ефикасан, стабилан и одржив тренд раста запослености као и да се политика запошљавања и институције тржишта рада ускладе

са тековинама Европске уније (ЕУ) до краја 2023. године.

Остварењу основног циља допринеће остварење појединачних циљева политике запошљавања у периоду од 2021-2023. године који су усмерени на:

- Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада;
- Подстицање запошљавања и социјалног укључивања теже запошљивих лица, развој социјалног предузетништва и подршку регионалној и локалној политици запошљавања;
- Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

Према томе политика запошљавања, циљеви, приоритети, програми и мере из Акционог плана запошљавања представљали су смернице и оквир за израду Локалног акционог плана запошљавања, а да су при томе испоштоване специфичности локалног окружења односно захтеви локалног тржишта рада. Уважавањем локалних карактеристика допринеће се повећању запошљавања на локалном а самим тим и на националном нивоу.

Резултати ex-post анализе НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину и ex-ante анализе НАПЗ за 2020. годину

У оквиру процеса припреме планског документа јавне политике израђене су ex-post анализа НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину, као и ex-ante анализа НАПЗ за 2020. годину. Идентификовани су следећи кључни изазови са којима се суочава политика запошљавања:

- **Изразит депопулациони тренд код демографских кретања** – огледа се у смањењу броја становника услед негативног природног прираштаја и емиграције односно одласка из земље радно способног становништва, а што ће имаће за последицу недостатак радне снаге у наредном

периоду. Република Србија се сврстава у групу европски најстаријих држава, јер просечна старост становништва Републике Србије износи 43,2 године:

- **Неактивност становништва** – иако се последњих година бележи смањење неактивности становништва радног узраста, Република Србија се и даље одликује једном од највиших стопа неактивности у поређењу са земљама ЕУ;
- **Родни јаз** присутан је код свих показатеља тржишта рада;
- **Релативно висока неформална запосленост** – према подацима из 2018. године, скоро свака шеста особа која ради је неформално запослена;
- Територијалне (регионалне) неједнакости присутне су у многим димензијама друштвено-економског живота, укључујући запосленост и незапосленост;
- **Неповољна образовна структура незапослених лица** – на евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), према подацима за 2018. годину, једна трећина незапослених је без квалификација и нискоквалификованих (33%);
- **Неповољна старосна структура незапослених лица** – на евиденцији НСЗ, према подацима за 2018. годину, учешће незапослених старијих од 50 година износи 32% (1/3 укупног броја незапослених), док млади до 30 година учествују са 21,6% (1/5 укупног броја незапослених);
- **Висока дугорочна незапосленост** – дугорочна незапосленост је карактеристика лица на евиденцији НСЗ, с обзиром да, према подацима за 2018. годину, чак 68% незапослених лица посао тражи дуже од годину дана;
- **Велики број незапослених** на евиденцији НСЗ има статус теже запошљивих лица која имају тешкоће у проналажењу запослења. Посебно су угрожена она лица која се истовремено суочавају са више фактора рањивости/отежане запошљивости;
- **Незадовољене потребе послодавца** – послодавци који имају слободна радна места обраћају се НСЗ за услугу посредовања која предузима мере како би се исказане потребе за запошљавањем задовољиле. Извештаји НСЗ говоре о томе да се посредовањем на годишњем нивоу попуни испод 50% слободних радних места које су послодавци исказали, а најчешћи разлози незадовољења су: упућена лица не прихватају понуду послодавца, на евиденцији нема лица са одговарајућим знањима и вештинама, за одређени број поднетих пријава за посредовањем не постоји повратна информација о задовољењу потребе;
- **Недостатак потпунијих информација** о тражњи радне снаге отежава усклађивање понуде и тражње за радном снагом у погледу занимања и посебних знања и вештина и израду Каталога обука за потребе тржишта рада.

Наведена анализа је дала основне смернице стања и кретања на ржишту рада у РС, што се свакако одражава и на локални ниво. Узимајући у обзир наведене анализе, које су дале значајан допринос за израду ЛАПЗ-а, а анализирајући и стање и кретање на тржишту рада у локалној заједници, на територији општине Ћуприја креиране су мере Активне политике запошљавања које ће се спроводити у 2021-2023. године.

Утицај пандемије Ковид-19 на економију и тржиште рада Републике Србије

Анализирајући последње расположиве податке о регистрованој запослености, може се закључити да тржиште рада Републике Србије „одолева” негативним утицајима пандемије. Запосленост на формалном тржишту рада (регистрована запосленост³²) у другом кварталу 2020. године забележила је раст од 10 хиљада, што је повећање од 0,5% у односу на претходни квартал, док је у трећем кварталу 2020. године забележен раст од 1,3%, у односу на други квартал 2020. године. Основни индикатори тржишта рада, на основу података АРС, такође не одражавају негативан утицај пандемије Ковид-19 и економске кризе која је изазвана њом³³. Томе је у највећој мери допринела достигнута фискална равнотежа и финансијска стабилност у претходном периоду, али и сет економских мера подршке привреди и становништву, у циљу очувања

ликвидности привредних субјеката и одржања привредне активности и запослености. 32 Истраживање о регистрованој запослености, РЗС 33 С обзиром на то да су стопа запослености и незапослености заостајући индикатори економске активности, очекује се тек крајем 2020. и почетком 2021. године да се види утицај пандемије на индикаторе тржишта рада 30 Република Србија има отворену и интегрисану привреду, са примарном оријентацијом ка тржишту ЕУ (током 2019. године око две трећине српског извоза пласирано је на тржиште ЕУ), тако да ће дуготрајно ограничење кретања и смањење привредне активности главних партнера Републике Србије нужно довести до опадања економске сарадње. Ипак, под утицајем ових фактора пад економије Републике Србије у 2020. години износиће само 1,0%, док је за 2021. годину пројектован реални раст БДП од 6,0%.³⁴ У условима посткризног периода након епидемије вирусом Ковид-19, посебно је важно осигурати стабилно финансирање мера активне политике запошљавања, како би се обезбедило да незапослена лица остану везана за тржиште рада, превенирао губитак и застаривање знања и вештина незапослених лица и омогућило оспособљавање за радна места која ће се креирати по изласку из кризе, што доприноси дугорочном економском расту.

1.2 Релевантни прописи

- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“ број 36/09, 88/10 и 38/15 и 113/17)
- Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“ број 51/09)
- Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“ број 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14)
- Уредба о начину и поступку пријављивања државне помоћи („Службени гласник РС“ број 13/10)
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“ број 36/09 и 32/13)
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/07 и 83/14)
- Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС“ број 104/14)
- Одлука о отварању Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“ број 36/10, 83/12 и 46/13).

2. ГЕО СТРАТЕШКИ ОПИС И ЛОКАЛНА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА

Локалну економску ситуацију описаћемо кроз анализу кључних области привредног развоја Општине, а које су образложене у Стратешком плану одрживог развоја општине Ћуприја . Општина Ћуприја се налази у средишту Поморавског округа, окружена градом Јагодина на североистоку, општином Параћин на југу, а општином Деспотовац на северозападу. Површина територије општине Ћуприја износи 287 км². Према подацима последњег званичног пописа становништва, спроведеног 2011. године, на њеној територији живи 30.644 становника. Општина обухвата 16 насељених места, организованих у 13 месних заједница. Налази се између железничке пруге Београд – Ниш и аутопута Београд – Ниш, 147 км удаљена од Београда и 98 км од Ниша. Развијеност инфраструктуре је на задовољавајућем нивоу.

Општина са својим физичко-географским, друштвено-географским, инфраструктурним карактеристикама и ресурсима пружа могућност за развој туризма, али је ова грана привреде била недовољно развијена. Стратегијом развоја општине се предвиђа унапређење и развој и ове привредне делатности.

Општина је последњих година успела да привуче стране инвестиције, те су отворене фабрике: "ЕУРОФИБЕР" Кинеске компаније које представљају добар привредни потенцијал. У предходној години још једна Турска компанија је инвестирала у општини Ћуприја која се бави узгојем крупне стоке и производњом биогаса.

Кинеска компанија "ЕУРОФИБЕР" је проширила своју делатност и на производњу чарапа и у току је обука одабраних радника.

У 2020-ој години очекивао се и почетак рада још једне Кинеске компаније која се бави рециклажом пластике, али због почетка пандемије Ковид 19 је одложено је због немогућности кретања људи и капитала. Од домаћих инвестиција тренутно се у индустријској зони рекулструише хала за галванизацију домаће фирме "ГАЛФАН" из Београда. Све ове побројане инвестиције су Браунфилд.

Гринфилд инвестиција Турске компаније за производњу ауто делова "ФЕКА" је завршила изградњу објекта и упослила 50-оро људи мање од планираног због тренутне ситуације пандемије Ковид 19.

Крајем 2020-те године започета је велика инвестиција немачке компаније СМП који се бави аутомобилском индустријом познатих брендова. Звршетак изградње и уопшљавање радника очекује се у јулу месецу 2021. године, а до краја 2023. године планирано је уопшљавање 450 лица. На нивоу Општине у привредном амбијенту значајну улогу имају и приватни предузетници, привредна друштва, удружења грађана и друштвена предузећа, јер улажу напоре да активно учествују у привредном развоју општине и унапређењу локалног тржишта рада.

Такође, на територији Општине постоји велики број пољопривредних газдинстава и привредних субјеката који се успешно баве производњом, али и прерадом примарних пољопривредних производа. Привредне активности у руралном подручју везане су за ратарство, повртарство, воћарство и сточарство.

Општина Ћуприја је у 2018-ој години добила средства од Кабинета министра без портфеља задуженог за демографију и популациону политику за куповину 9 пластеника за младе брачне парове из руралних средина. Овом мером општина је оснажила и упослила 9 брачних парова и очекује се проширење пластеничке производње с обзиром на повољну конфигурацију терена у општини за ову пољопривредну делатност.

Континуирано од 2015. године спроводи се услуга "Лични пратилац детета" и ту је упслено 9 лица. Поред Националне службе за запошљавање, Филијала Јагодина, Испостава Ћуприја која је носилац политике запошљавања на територији општине, 30.09.2005. године решењем Скупштине општине Ћуприја формиран је Савет за запошљавање општине Ћуприја, као саветодавно тело које оснивачу даје мишљења и препоруке у вези питања од интереса за унапређење запошљавања и то: плановима запошљавања, програмима и мерама активне политике запошљавања, прописима из области запошљавања и другим питањима у области запошљавања.

Формирањем Савета за запошљавање и доношењем ЛАПЗ-а, Општина је препознала могућност да утиче на политику запошљавања на својој територији и да планира и утврди мере којима ће утицати на смањење незапослености, а самим тим и на повећање запослености.

У жељи да се унапреди сарадња у области запошљавања и ефикасније реализују утврђени циљеви политике запошљавања и прилагоде потребама привреде на територији Локалне самоуправе, планира се закључивање одговарајућег Споразума између Националне службе за запошљавање и Локалне самоуправе.

Према последњим подацима из 2018. године број становника је опао за 2442 становника у односу на 2011. годину када рађен последњи попис.

Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Вредност индикатора	
				Јединица мере	2018
Ћуприја	Поморавск	III група (60%-80%)	04. Број становника	Број	28203

а област републичког просека)	05. Број становника, мушко	Број	13704
	06. Број становника, женско	Број	14499

Табела 1 : Извор: Аналитички сервис ЈЛС , rsjp.gov.rs

3. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА И КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА

3.1 Стање и токови на тржишту рада

Број незапослених лица на евиденцији НСЗ у Туприји за децембар 2020.године износи 2651, од тога број незапослених жена је 1376. што је у поређењу са децембром 2019.године број незапослених лица износио 2757 од тога 1437 жена што би значило да број незапослених опада. Значајан удео у смањењу незапослености чини укључивање лица у нефинансијске и финансијске мере НСЗ (Средствима из буџета Републике Србије, локалне самоуправе и пројеката).

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Србије (Анкете о радној снази за трећи квартал 2019.године), стопа незапослености (за популацију старости 15 и више година) износи 14,5% на ниову целе Србије.

Број незапослених се почео смањивати, након отварања фабрика у Општини Туприја као и примењивањем активне мере политике запошљавања што утиче на укупан ниво на територији целе Србије.

Структура незапослених лица на евиденцији НСЗ, по разним критеријумима, је следећа:

- Број незапослених жена у 2020. години на тржишту рада је 1376, али без обзира што је број незапослених жена опао, жене се и даље сврставају у теже запошљиву категорију због потражње на тржишту рада.

- Незапосленост младих до 30 година старости за 2020. годину износи 856 лица.

Тржиште рада карактерише неусклађеност између понуде и потражње радне снаге, несклад у квалификационој и старосној структури, висока дугорочна незапосленост, висока стопа незапослености младих од 15 до 24 година као и лица са нижим и средњим нивоом образовања.

Након приватизација које су се одвијале почетком 2000-те године у општини Туприја је опстао металски сектор који упошљава значајан број људи. Како није усклађена понуда и потражња на тржишту рада општина Туприја је посредовала око увођења дуалног образовања при Техничкој школи. Формирано је једно одељење које школује бравар-завариваче и механичаре моторних возила. Поред наставе ученици су ангажовани у предузећима металске делатности где на основу плана програма у трећој години школовања 3 дана су у фирми а 2 дана имају наставу.

С обзиром на велики број малих и средњих предузећа ове делатности настала је идеја за формирањем Кластера металског сектора.

У 2017. години Фабрика кондиторских производа „Раваница“ Туприја је након реструктурирања приватизована од стране домаће компаније и наставила са радом.

У сектору мале привреде за лица која самостално обављају делатност раст запослености је видљив али недовољан. Приметан је раст запослених у пољопривреди и сродним делатностима, али како је значајан пад у индустрији, не може се овај раст оценити повољним.

Табела 2: Незапослена лица по полу и степену стручне спреме

		СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ								
		I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2
НЛ	Σ	854	80	497	896	17	61	76	169	1
	Ж	440	43	195	515	1	40	52	90	0
	М	414	37	302	381	16	21	24	79	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 3: Незапослена лица по полу и циљним групама

	НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА	
	УКУПНО	ЖЕНЕ
ПРВИ ПУТ ТРАЖЕ ЗАПОСЛЕЊЕ	2651	1376
БИЛИ У РАДНОМ ОДНОСУ	1257	632
ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	68	26
ДУГОРОЧНО НЕЗАПОСЛЕНИ	1822	1004
РОМИ	84	38

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 4: Незапослена лица, пријављене потребе, запошљавање и запошљавање са евиденције

Незапослена лица	Запошљавање	Запошљавање на неодређено време	Запошљавање на одређено време	Запошљавање са евиденције	Запошљавање са евиденције на одређено
УКУПНО	314	74	240	94	73
2651					
ЖЕНЕ					
1376	139	44	95	45	31

Извор: Национална служба за запошљавање

Незапослени		
Укупно	Жене	Године старости

2651	1376	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59
Укупно		86	267	266	270	262	290	291	311	334

Табела 5 : Незапослена лица према годинама старости

Извор: Национална служба за запошљавање

3.2 Незапосленост жена

Жене су највећа рањива група на тржишту рада. Премда чине половину становништва радног узраста, оне су равноправне међу учесницима на тржишту рада, а сада већ и равноправне међу запосленима.

Већа заступљеност радног односа са непуним радним временом и обављање послова ван просторија послодаваца који су нарочито погодни за жене које брину о зависним члановима домаћинства (деци и старима), омогућила би повећање запослености нарочито жена, и могуће повећање наталитета због бољег усклађивања захтева посла и породичног живота.

Покретањем пластеничке производње у руралним срединама кроз мере Популационе политике где је обезбеђена опрема за младе брачне парове оснажене су жене кроз регистрацију пољопривредних газдинстава као носиоци газдинства.

3.3 Положај Рома на тржишту рада

У посебно осетљиве односно рањиве групе на тржишту рада спадају Роми.

Положај Рома на тржишту рада је веома неповољан, а висока стопа незапослености и ниска стопа партиципације и запослености основни су разлози великог сиромаштва међу Ромима.

Сиромаштво Рома је неколико пута распрострањеније и знатно дубље у поређењу са осталом популацијом.

Посебан проблем незапослености Рома јесте њен дугорочни карактер. Многи запослени Роми, када једном постану незапослени остају у том статусу веома дуго, што може довести до њихове перманентне искључености са тржишта рада.

Посматрана према неким структурним карактеристикама, стопа незапослености Рома, указује да су Ромкиње посебно погођене проблемом незапослености. Више од половине активних жена су незапослене. Овако висока стопа незапослености уклапа се у традиционални образац, према коме жене претежно воде бригу о деци и домаћинству, будући да је просечан број деце по домаћинству знатно већи од остатка популације.

Према подацима чак 90% евидентираних незапослених Рома су неквалификовани радници, најнижег степена стручне спреме (тј. без основне школе).

Креирање активних програма тржишта рада усмерених према специфичним етничким групацијама, као што су Роми, представља велики изазов.

Према подацима НСЗ, на евиденцији незапослених лица у Ћуприји налази се 92 лица ромске националности, од тога 44 жене.

Општина Ћуприја у сарадњи са Ромским удружењем спроводи едукације о значају школовања како би ова циљна група била конкурентна на тржишту рада.

4. КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА

У складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености Акциони план садржи категорије теже запошљивих лица које имају приоритет у укључивању у мере активне политике запошљавања.

Категорије теже запошљивих незапослених лица су екстензивно постављене и обухватају велики број лица која се међусобно разликују према нивоу запошљивости који поседују, тако да је неопходно обезбедити да се у мере активне политике запошљавања укључују само они припадници ових категорија којима је таква подршка потребна у циљу интеграције на тржиште рада. Такође је веома важно одредити врсту потребне подршке у сваком појединачном случају. Због тога се укључивање у мере активне политике запошљавања врши у складу са проценом запошљивости и индивидуалним планом запошљавања. На основу процене запошљивости одређује се ниво потребне подршке, а у индивидуалном плану запошљавања утврђују се конкретне активности и мере које лице које тражи посао и Национална служба за запошљавање треба да предузму у циљу повећања запошљивости и запошљавања лица.

У оквиру појединих мера активне политике запошљавања дефинисане су категорије теже запошљивих лица која се укључују у меру, а у мерама у оквиру којих нису дефинисане категорије, приоритет за укључивање имају незапослена лица из следећих категорија:

- лица без основног образовања;
- лица без завршене средње школе;
- лица старости 50 и више година;
- дугорочно незапослена лица која посао траже дуже од 12 месеци, а посебно незапослена лица која посао траже дуже од 18 месеци;
- жене, посебно дугорочно незапослене жене;
- млади до 30 година старости, а посебно младе жене, млади без завршене средње школе, као и млади без радног искуства;
- особе са инвалидитетом;
- Роми;
- корисници новчане социјалне помоћи;
- лица у статусу вишка запослених.

Такође, у мере активне политике запошљавања укључиваће се и незапослена лица из следећих теже запошљивих категорија:

- *млади у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама;*¹
- *жртве породичног насиља;*
- *жртве трговине људима;*
- *избегла и расељена лица, повратници према Споразуму о реадмисији;*
- *самохране родитељи;*
- *супружници из породице у којој су оба супружника незапослена;*

¹ Категорија *младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама*, подразумева младе до 30 година старости који су имали или имају статус младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама.

- *родитељи деце са сметњама у развоју;*
- *бивши извршиоци кривичних дела.*

Посебан приоритет за укључивање у мере активне политике запошљавања имају лица која се суочавају са више фактора отежане запошљивости, односно, која припадају у две или више претходно наведених категорија теже запошљивих лица.

У локалном планском документу у области запошљавања могу се утврдити и друге категорије теже запошљивих лица према утврђеном стању на локалном тржишту рада.

5. ПРЕГЛЕД ПОТРЕБА И МОГУЋНОСТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Неопходни предуслови од значаја за спровођење активних мера локалне политике запошљавања, који су идентификовани на територији општине Ћуприја су:

- потенцијал за развој инвестиција на постојећим „brownfield“ и "greenfield" локацијама,
- заинтересованост инвеститора и покретање инвестиција где се очекује отварање значајног броја нових радних места;
- стратешко опредељење града за унапређење услова за инвестирање, инфраструктурно опремање локација и подршку у реализацији инвестиционих пројеката и програма;
- раст и развој локалног привредног сектора;
- Успостављен локални Савет за запошљавање у функцији саветодавног тела за планирање и реализацију локалних програма подршке запошљавања;
- ефикасна сарадња локалне самоуправе и филијале Националне службе за запошљавање у спровођењу и реализацији локалних програма;

Анализирајући податке са локалног тржишта рада, податке о осетљивим категоријама становништва и постојећих база података локалних економских показатеља, у области запошљавања уочавају се следећи најзначајнији проблеми:

- Значајан број незапослених из области рањивих категорија
- Неповољна структура незапослених лица - квалификациона, старосна и структура по дужини чекања на посао;
- Значајан број незапослених младих лица без радног искуства;
- Незапослена старија лица са застарелим знањима и вештинама;
- Ниска активност жена пријављених на евиденцију тржишта рада;
- Неусклађеност стручних компетенција и потребних вештина незапослених лица са потребама локалног привредног сектора;
- Недостатак средстава за инвестирање у приватни сектор;
- Потреба за унапређењем инфраструктурног уређења локација за инвестирање;

Приликом дефинисања мера активне политике запошљавања треба имати у виду све подстицајне мере у овој области, што подразумева следеће:

- На националном нивоу дефинисане су стратегије и програми за развој људских ресурса, образовање и подршку запошљавања;
- кроз Национални план за запошљавање за 2020. годину дефинисане су мере подршке запошљавања за чију реализацију локалне самоуправе могу да конкуришу;

- успостављени су програми подршке за развој предузетништва и привредног сектора (Министарство привреде, Фонд за развој...);
- међународним програмима као један од приоритета утврђена је и подршка запошљавању;

Општина Ћуприја континуирано спроводи активности које доприносе унапређењу политике запошљавања.

У 2018. години општина Ћуприја се одлучила за спровођење мере Јавних радова на основу анализе потребе запошљавања најугроженијег дела становништва. Ризичних категорија теже запошљивих лица.

У 2019. години општина Ћуприја је спровела у сарадњи са НСЗ уз суфинансирање. меру Јавних радова и стручну праксу за младе уз техничку помоћ НСЗ.

Националним акционим планом запошљавања за 2020. годину предвиђено је да ће се одобравати учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију НАПЗ.

5. ПОДРШКА РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛОКАЛНИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА У ОБЛАСТИ ЗАПОШЉАВАЊА

У периоду од 2021-2023. године одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију, Акционог плана и то:

1. Стручне праксе;

2. Програм приправника за младе са високим образовањем,

3. Мера приправништва за незапослене са средњим образовањем

4. Мера стицања практичних знања

5. Мера Обука на захтев послодавца за незапослене – у обуку се укључују незапослена лица уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места;

6. Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих – може се доделити за запошљавање незапослених лица из једне или више категорија теже запошљивих, а које су утврђене у складу са стањем и потребама локалног тржишта и наведене у ЛАПЗ;

7. Субвенција за samozapošljavanje - одобрава се незапосленом лицу ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ;

8. Програм јавних радова - у програм јавних радова могу се укључити незапослена лица из свих категорија теже запошљивих, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ. Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и

2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У програм јавних радова радно се ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, у области социјалне заштите и хуманитарног рада,

одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, одржавања и заштите животне средине и природе и културе.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом.

Услов за подношење захтева за финансирање програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију Акционог плана је да аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе има:

- 1) формиран локални савет за запошљавање;
- 2) усвојен локални плански документ у области запошљавања;
- 3) усаглашен локални плански документ у области запошљавања са Акционим планом и покрајинским акционим планом за запошљавање;
- 4) обезбеђено више од половине потребних средстава за финансирање одређеног програма или мере.

Изузетно, уколико се ради о неразвијеној јединици локалне самоуправе, министар надлежан за послове запошљавања, у складу са чланом 60. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17-др. закон и 113/17) може одобрити учешће у финансирању и када је обезбеђено мање од половине потребних средстава.

Критеријуми на основу којих се одобрава висина износа средстава по захтеву јединице локалне самоуправе за учешће у финансирању програма или мера су:

1. степен развијености јединице локалне самоуправе (јединици локалне самоуправа која припада мање развијеним подручјима обезбеђује се виши износ средстава из буџета РС у односу на развијене јединице локалне самоуправе), с тим да минимални износ који се може обезбедити из буџета РС јединици локалне самоуправе која припада четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека) износи 60%, осим за јединице локалне самоуправе које су у захтеву за суфинансирање исказале потребу за обезбеђивањем нижег учешћа средстава из буџета РС од 60%;

2. формиран локални савет за подручје више јединица локалних самоуправа и усвојен заједнички план запошљавања за подручје тих јединица локалних самоуправа.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, може до 30. априла 2021. године, односно последњег дана месеца фебруара 2022. и 2023. године, преко Националне службе за запошљавање, поднети министарству надлежном за послове запошљавања захтев за учешће у финансирању мера активне политике запошљавања предвиђених локалним планским документом у области запошљавања.

По истеку рока за подношење захтева, НСЗ проверава испуњеност услова за финансирање програма или мера активне политике запошљавања, припрема мишљење о сваком појединачном ЛАПЗ (усклађеност са циљевима локалног економског развоја и индикаторима на локалном тржишту рада) и даје предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања на основу критеријума и расположивих средстава.

НСЗ доставља министарству надлежном за послове запошљавања предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања у року од 30 дана од дана истека рока за подношење захтева, на основу кога министар надлежан за послове запошљавања доноси одлуку.

НСЗ и јединице локалне самоуправе обухваћене одлуком закључују споразуме о начину и поступку реализације програма или мера активне политике запошљавања, као и другим питањима од значаја за спровођење ове одлуке.

Јединице локалне самоуправе могу, у складу са потребама локалног тржишта рада, планирати и друге мере активне политике запошљавања, утврдити их у локалном планском документу у области запошљавања и њихову реализацију финансирати у целости из средстава буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе. У реализацији мера активне политике запошљавања које се у целости финансирају из буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе, Национална служба за запошљавање пружа стручну и техничку подршку.

На основу анализе локалног тржишта рада, а у циљу унапређења политике запошљавања на локалном нивоу Општина Ћуприја ће у периоду од 2021-2023.. године спроводити мере дефинисане кроз приорете приказане у табели Акционог плана.

Стратешки циљ 1: **Развој људских ресурса**

1.1)Програм :***Подршка реализацији програма дуалног образовања***

Број мере	Мера	Партнери	Финасијска средства	Извор финансирања	Индикатори
1.1.1	Координација свих субјеката у циљу припреме и реализације програма дуалног образовања	Носилац активности: -РПК- Крагујевац -Привредни субјекти -Техничка школа Ћуприја - НСЗ -Општина Ћуприја -РЕАДСП Крагујевац	/	/	-број састанака -број покренутих иницијатива -број попуњених изјава од стране привредника

1.2 Програм : ***Унапређење компетенција и вештина незапослених на тржишту рада***

Број мере	Мера	Партнери	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори
1.2.1	У континуитету реализовати курсеве који ће повећати шансу угрожених категорија незапослених за равноправан повратак на тржиште рада (неквалификовани , жене, Роми и друге теже запошљиве категорије)	Носилац активности: НСЗ Удружења Локална самоуправа Привредни субјекти Образовне установе ЦСР Ћуприја	Дефинисано Програмима НСЗ и појединачним пројектима	Пројектно финансирање Донације Министарства	Број учесника у квалификацији и доквалификацији

Стратешки циљ 2. **Стварање пословног окружења које поспешује запошљавање**

2.1 Програм : ***Припрема и реализација програма подршке намњених привредном сектору***

Број мере	Мера	Партнери	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори
2.1.1	Обезбедити привредним субјектима квалитетан приступ информацијама о доступним средствима и подршку при аплицирању за исте	Носилац активности: Локална самоуправа НСЗ	/	/	Редовно информисање Број информисаних субјеката на годишњем нивоу

2.2 Програм : ***Стварање инфраструктуре која ће погодовати бржем привредном развоју***

Број мере	Мера	Партнери	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори

2.2.1	Обезбеђивање локације за инвестирање	Носилац активности: Локална самоуправа	Дефинисано Програмом уређивања грађевинског земљишта	Буџет ЛС Министарство привреде	Број обезбеђених локација за инвестирање
2.2.2	Израда документације и реализације инфраструктурних радова који су предуслов за развој привредних активности.	Носилац активности: Локална самоуправа	Дефинисано појединачним пројектима	Буџет ЛС Буџет РС	Број парцела које су на располагању
2.3 Програм : Мере подршке реализације домаћих и страних инвестиција у циљу отварања нових радних места					
Број мере	Мере	Партнери	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори
2.3.1	Активан маркетинг повољних локација за инвестирање	Носилац активности: Локална самоуправа	Локална телевизија Сајт општине Ђуприја	Буџет ЛС	Промотивни материјал Број посета инвеститора
2.3.2	Подршка локалној привреди кроз менторинг и друге програме ради одржања постојећих и отварања нових радних места	Носилац активности: НСЗ Локална самоуправа	Дефинисано пројектима	Министарство Донаторски програми	Број и врста суфинансираних активности Број подржаних пројеката
Стратешки циљ 3. Мера активне политике запошљавања					
3.1 Програм : Програми активних мера политике запошљавања					
Број мере	Мере	Партнери	Финансијска средства	Извор финансирања	Индикатори
3.1.1	Програм стручне праксе	Носилац активности ЛС НСЗ техничка подршка	2022- 1.500.000,00 2023. -1.500.000,00	Буџет ЈЛС	Број оспособљених лица
3.1.2	Програм јавних радова	Носилац активности НСЗ ЛС	2021.-3.000.000,00 2022.-2.000.000,00 2023.-2.500.000,00	51 % Буџет ЛС 49% НСЗ	Број незапослених ангажованих лица у јавном раду
3.1.3	Субвенција за samozapošljavanje	НСЗ ЛС	2021.-3.000.000,00 2022.-700.000,00 2023.-700.000,00	ЛС 51% НСЗ 49%	Број регистрованих предузећа
3.1.4	Мера обуке на захтев послодавца за незапослене	НСЗ техничка подршка ЛС Послодавци	2022.-750.000,00 2023.-750.000,00	ЛС	Број лица које су прошла обуку

7. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

7.1 Стручна пракса –

Програм стручне праксе – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.

Програм се реализује код послодавца који припада

- приватном сектору, док општина Ћуприја овај програм финансира 100% за јавни сектор.

Меру стручне праксе општина Ћуприја је отпочела крајем 2020. године због пандемије ковид 19 и спроводи је током 2021. године. Из тог разлога у овој текућој години програм стручне праксе неће обухватити нова лица. За период од 2022-2023. године финансијска средства планираће се у буџету ЛС, а реализоваће се уз техничку подршку Националне службе.

7.2 Јавни радови

Јавни радови се организују у циљу радног ангажовања првенствено теже запошљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, ради очувања и унапређења радних способности незапослених, као и остваривања одређеног друштвеног интереса.

У 2021. години организоваће се јавни радови у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, и одржавања и заштите животне средине и природе. У јавне радове укључују се незапослена лица из следећих категорија:

1. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
2. Роми;
3. Лица без завршене средње школе
4. лица која посао траже дуже од 18 месеци
5. особе са инвалидитетом.

Приоритет за укључивање у меру имају лица из наведених категорија која се први пут ангажујуна јавним радовима.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица из наведених категорија незапослених. За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, и одржавања и заштите животне средине и природе и културе. На јавним радовима се радно ангажују најмање 3(три) незапослене особе са инвалидитетом.

Право учествовања у поступку организовања јавних радова имају органи ргани јединица локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге и удружења.

Мера се реализује у складу са расписаним јавним конкурсом, а средства намењена за организовање јавних радова користе се за:

- 1) исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима по основу уговора о привременим и повременим пословима у висини до 22.000,00 динара на месечном нивоу за пун фонд радних часова, односно сразмерно времену радног

- ангажовања на месечном нивоу, која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање и која обухвата и трошкове доласка и одласка са рада);
- 2) накнаду трошкова спровођења јавних радова једнократно послодавцу, у свим областима спровођења у висини од:
- 1.000,00 динара по лицу за јавне радове који трају 1 месец;
 - 1.500,00 динара по лицу за јавне радове који трају 2 месеца;
 - 2.000,00 динара по лицу за јавне радове који трају 3 или 4 месеца;
- 3) накнаду трошкова обуке (у једнократном износу од 1.000,00 динара по ангажованом лицу које је завршило обуку), која се у зависности од врсте и сложености послова може организовати по интерном програму послодавца извођача јавног рада или програму образовне установе. По завршетку обуке лицу се издаје интерна потврда о стеченим компетенцијама или јавно призната исправа уколико је обуку реализовао јавно признати организатор активности образовања одраслих.

Јавни радови ће се реализовати уз учешће у финансирању мера активне политике запошљавања из Буџета Републике Србије.

7.3 Субвенција за самозапошљавање

Подршка самозапошљавања обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавањем. Субвенција за самозапошљавање намењена је незапосленима који се воде на евиденцији Националне службе за запошљавање и имају завршену обуку за развој предузетништва. Субвенција за самозапошљавање додељује се незапосленом лицу у једнократном износу од 250.000,00 динара по кориснику, односно од 270.000,00 динара по кориснику у случају самозапошљавања особа са инвалидитетом, ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва, ако и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у локалном планском документу у области запошљавања. Право на субвенцију се остварује поносшењем захтева за самозапошљавање након расписаног позива. Право на субвенцију може се остварити и удруживањем више незапослених, оснивањем привредног друштва ради самозапошљавања. Уколико се више незапослених удружи, у складу са законом, свако лице појединачно подноси захтев за самозапошљавање и оставаривање парава на субвенцију од 250.000,00 динара односно 270.000,00 динара у случају када су подносиоци захтева особе са инвалидитетом. Реализација програма прати се 12 месеци. Планирана средства за ову меру налазе се у табели Акционог плана где се може видети процентуално учешће НСЗ и ЛС.

Субвенција за самозапошљавање ће се реализовати уз учешће у финансирању мера активне политике запошљавања из Буџета Републике Србије.

7.4 Мера обуке на захтев послодавца за незапослене

Мера обуке на захтев послодавца за незапослене подразумева учешће у финансирању обуке ради стицања знања и вештина потребних за обављање послова на конкретном радном месту, уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама, односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места.

Мера обука на захтев послодавца подразумева.

- реализацију обуке у трајању до 960 часова (у зависности од врсте, сложености послова и других елемената од значаја за трајање обуке), у складу са стандардима нивоа обука посебним Законом или Правилником.

- реализацију обуке за особе са инвалидитетом у складу са програмом обуке за коју је издато одобрење за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације министарства надлежног за послове запошљавања и

- заснивање радног односа са најмање 50% полазника који су са успехом завршили обуку.

У колико се покаже да послодавци не могу да ангажују незапослена лица са евиденције НСЗ из разлога што лица немају одговарајуће занимање или недовољно праксе, општина Ћуприја кроз ову меру планира да побољша квалитет радне снаге и самим тим повећа запошљавање лица са евиденције НСЗ.

Финансијска средства за ову меру планираће се у буџету ЈС, а реализоваће се уз техничку подршку Националне службе за запошљавање.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ЋУПРИЈА – СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 06-83-18 /2021 - 02 од 08. 06. 2021. године

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЋУПРИЈА

Илија Пауновић, дипл.маш.инж.